

GORENJE

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši šte. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

**Izhaja vsako soboto
ob enajstih dopoldne**

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

V odlični trdnjavi krščanstva.

Sv. oče papež Pij X. je v svojem pismu z dne 4. t. m., ko je podelil evharističnemu kongresu blagoslov, imenoval Dunaj odlično trdnjavo krščanstva. Cesarski Dunaj je res te dni pokazal velike uspehe Luegerjevega dela. Stotisoči so pozdravljali papeževega odposlanca kardinala van Rossuma z velikanskim navdušenjem v versko prerogjeni prvostolnici cesarstva. Vsi dunajski listi, brez razlike strank, povdarjajo, da se kaj tako krasnega še ni videlo, kakor je bila ta mogočna manifestacija katoliške misli zadnji terek.

Še večji sijaj se bode pa razvil jutri dopoldne, ko se bo ob nebrojni udeležbi pri procesiji in pri slovesni sv. maši pred cesarsko palačo vršilo poklanjanje narodov evharističnemu Bogu. To bode najlepši dan, kar jih je kdaj videla Avstrija. Srca katoličanov vesoljnega sveta bodo obmjenjena proti Dunaju in bodo utripala svetega veselja. Le moči pekla, tolpe sovražnikov Kristusovih, bodo trepetale onemele. Dvanajst tisoč je v Avstriji priglasičen brezvercev, žalostnih sadov moderne korupcije. Dvigale se bodo pa k nebu prošnje, da bi iz prekrasne monstrance, katero bodeta ob procesiji v rokah držala dva kardinala, zasvetila božja luč spoznanja tudi nevernikom.

Spoznovavci krščanstva morajo dandanes mnogo trpeti. Prvi kristjani so doma imeli pripravljeno sv. Rešnje Telo, da so je zavžili, ko so šli za vero v mučeništvo. Junaško so potem šli v muke in smrt. Muke kristjanov, ki si upajo očitno pokazati svoje prepričanje, v naših dneh niso manjše. S peklenko srditostjo mahajo po značajnih možeh brezverski časnikarski rabeljni. Pogled na neizmerno množico somišljenikov in up na pomoč od zgoraj bo dal novega poguma mučeništvu. To bode lep sad evharističnega kongresa.

* * *

V torek popoldne se je pripeljal z dvornim vlakom na sijajno okrašeni Dunaj papežev legat kardinal van Rossum. Veliki Dunaj je zvonil po

vseh cerkvah z vsemi zvono, brez števila zastav je plapolalo po zraku in neštivilne množice so papeževega namestnika pozdravljale, ko se je peljal v krasni cesarski kočiji proti cerkvi svetega Štefana. V šotoru pri Operi so ga pozdravili: kardinal nadškof dr. Nagl, nuncij Scapinelli in župan dr. Neumayer. Kardinal legat je odzdravil v izbranih besedah in si na mah pridobil simpatije Dunajčanov. Potem je pa šel pod baldahinom skozi špalir duhovščine v cerkev. Nato se je odpeljal na dvor, kjer mu je cesar določil v stanovanje Radeckyjeve sobane. Cesar je sprejel legata v posebni avdijenci in mu vrnil obisk v njegovem stanovanju.

Dne 12. septembra je v knezoškofiji palači papežev legat sprejemal deputacije kardinalov, nadškofov, škofov, duhovščine, katoliškega plemstva, gospodov in dam. Cesar je odlikoval legata in njegovo spremstvo z visokimi redovi. Obiskal je še enkrat cesar legata in se je dlje časa z njim pogovarjal. Silno velika množica ljudstva se je zbrala potem v rotundi, kjer se je otvoril evharistični kongres. Navzoči so bili: Nadvojvoda Peter Ferdinand kot zastopnik cesarja, več nadvojvodinj, ministri Hussarek, Dlugosz in Zaleski in drugi visoki dostojanstveniki. Ko se je prebralo papeževo pismo, je imel lep govor kardinal legat van Rossum o sv. Evharistiji, ki je središče katol. vere. Za njim so govorili: deželni maršal princ Liechtenstein, župan dr. Neumayer, belgiški državni minister Helleputte vseučiliški profesor dr. Svoboda in deželni glavar dr. Šusteršič.

* * *

Zboroval je na Dunaju ta teden prvi mednarodni kongres za krščansko vzgojo. Znanstveno so obravnavali na kongresu vzgojslovna vprašanja odlični pedagogi. Predsedoval je knez Zdenko Lobkowitz. Pozdravili so kongres sv. Oče brzojavno, prestolonaslednik Franc Ferdinand s pismom, v katerem je želel, da bi se vzgajilo v Avstriji katoliško, patriotično učiteljstvo. Naučni minister Hussarek je imel lep nagovor in med drugimi je v imenu „Slomškove zveze“

kongres pozdravil g. nadučitelj Štrukelj. Referent Willmann je omenil, da je v svetovni zvezi katoliškega učiteljstva združenih že 70.000 učiteljev.

Pred vojno na Balkanu.

V Varni na Bolgarskem je bil tajni shod „odbora za uničenje Turkov“. Na shodu se je govorilo vladni, ako ne bo vpoštevala ljudske volje in pričela vojne s Turki. V Sofijo je prišel srbski poslanik, ki je prinesel od kralja Petra carju Ferdinandu načrt za zvezo med Bolgarsko, Srbijo in Črno Goro. Ministrski svet v Sofiji ima vedno seje. Hlastno sega bolgarsko ljudstvo po ravnokar izdani brošuri: „Pripraven čas za vojno s Turško in uloga carja Ferdinanda.“ Pisatelj dr. Atanasov trdi v brošuri, da je bolgarska vojska boljše, kakor turška. Ruski car na vso moč gasi Bolgarom plamen navdušenja za vojno. Srbi delajo mirno, a neprestano ter pošiljajo čete proti turški meji. Turčija ima pa ob mejah slovanskih držav pripravljenih že 250.000 vojakov in je poklicala pod orožje še 50.000 novincev. Na gradu Buhlov na Moravskem sta se pa sešla na posvet nemški kancelar in avstrijski zunanji minister grof Berchtold, ki namerava potem iti v Italijo.

Bolgarska vlada je naznanila velevlastim, da bo segla po orožju, če ne dobi Macedonija avtonomije. Bolgarski eksarh se je pritožil pri porti zaradi tega, ker je bilo v zadnjih letih 150 Bolgarov umorjenih in 557 ranjenih.

DOPISI.

Iz Tržiča. Sedemnajst oseb je odpotovalo minolo sredo na dunajski evharistični shod z g. župnikom. — Danes, v soboto, priredi socialno-demokraško društvo „Vzajemnost“ pri Peljarju veselico. Društvo „Vzajemnost“ zbira okrog sebe mladino. Na sporedu je seveda ples. Radovedni smo, koliko plesavcev bo v nedeljo pri sv. maši. Pomilujemo one stariše, ki so toliko nespametni, da pošiljajo svoje otroke v rdečkarsko družbo, kjer se ne bodo naučili lepih nauk,

PODLISTEK.

Za poklicem.

Spisal Peter Bohinjec.

Dalje.

IV.

„Ljubček se na pot napravlja,
culico si skupaj spravlja!“
Narodna pesem.

Rožnivenška nedelja je privabila veliko ljudi na Srobotno goro. Bilo je oblačno, pa deževalo ni. Župnik Šrajbar je oznanil v nedeljo v Škocijanu, da se bo vršila procesija na Stopnem, če bo lepo vreme. Kontesa je bila še posebej povabljen, da naj se udeleži procesije. Kapelan Fabjan se je bil med tednom osebno zglasil na Hudenjah in jo je povabil.

„Kontesa, pričakujemo Vas gotovo,“ je rekel kapelan, „saj veste, da kip rožnivenške Kraljice najbolj Vam pristaja.“

„Pridem, gospod kapelan, ako le ne bo preveč dež lil. Obljubila sem že itak Materi božji, da jo obiščem,“ odgovori kontesa.

„Ste bili gotovo spet uslišani na njeno priprošnjo,“ pristavi kapelan.

„Res je,“ odgovori kontesa in lahna rdečica se ji je pokazala na licih.

„Marija milosti deli, pa jih spet vzame, če človek ne živi po njeni volji.“

„Oho, gospod kapelan, kaj to meni velja?“

„Ljubezen oslepi, da človek ne vidi, ogluš, da človek ne sliši, zaveže jezik, da človek ne govori, omami duha, da človek ne spozna več samega sebe.“

„Kontesa molči. Kapelan nadaljuje:

„Med ljudmi je govorica, ki Vam ne dela časti, kontesa! Ali — ali!“

„Moji ljudje so dobri in me poznajo.“

„Vsi ljudje pa niso Vaši in Vas ne poznajo,“ odvrne kapelan. „Kontesa! Poslal me je gospod župnik in mi je naročil: ali v nedeljo na Stopno, ali pa v ponedeljek v Škocijan. Vaši stariši so prečastitljivi, da bi jih Vi žalili.“

Kontesa ni zamerila priletnemu kapelanu, s katerim sta bila že več let znanca.

„Dobro, gospod Fabjan! Povejte gospodu župniku, da prideva drugi teden s Tomažem na oklice.“

Kapelana je odločna beseda kontese potrla. Ni se nadejal, da Regina tako resno misli na možitev. Pogleda gospodično od vrha do tal, vstane in se poslovi, rekoč:

„Gradove zidate v oblake, kontesa! Težko bo kaj kruha iz te moke!“

„Kakor je božja volja, gospod kapelan! Ljubezen preskoči tudi grajsko ozidje. „Homines sumus!“ pravi gospod župnik, kadar se gospod Fabjan predolgo mudi v zidanici.“

Kapelan je odšel z rdečico na obrazu. Jezen je bil: kakor bi ga bil gad plčil, tako ga je

zbôdla zadnja kontesina beseda. Ni se nadejal, da mu bo vrnila neljubo za nedrago.

Bolj srečna, kakor kapelan, je bila hišna Anka, ki je nadaljevala njegov posel in delala na ločitev.

Spet je zavrela kri staremu graščaku Kajzelu.

„Saj sem ti pravila, da naj Rudolf vzame Tomaža na Rako. Kako lep mir je bil doslej. Zdaj je pa Regina spet začela noret,“ jezi se Katarina Kajzelova proti svojemu možu.

„Mislim sem, da jo je pamet srečala, saj je vendar dovolj stara. Zdaj pa že vidim, da bo treba pomesti. Še jutri se popeljem na Hudenje,“ odgovori stari grof in se praska po čelu.

„Najbolje zlepa. Kar poklič, ga semkaj in mu mirno povej, da mora od hiše,“ svetuje mu grofica.

Hišna Anka vstopi v sobo. Graščak ji naroči: „Pojdi v nedeljo čez travnike k sv. maši v Škocijan in spotoma se oglasi na Hudenjah. Tam povej oskrbniku, kakšna govorica je med ljudmi, in reci, da jaz želim, da se preseli k meni, ali na Rako.“

Anka obljubi in izvrši svojo nalogo. Bila je nedelja po Vseh svetih, zahvaljena nedelja. Anka je naletela na oskrbnika, ko se je ravno pripravljala, da bi šel v Škocijan k sv. maši.

Razburjen je Tomaž poslušal Ankino napovedovanje, na koncu pa pristavil:

ampak se bodo navzeli od voditeljev brezboštva in sovražstva do Boga in cerkve.

S pota na Brezje. V nedeljo zvečer je izstopil na postaji Otoče neki duhovnik. Bil je popolnoma sam. Pot ga je peljala na Brezje. Pri mostu čez Savo pa dohiti dva fanta. In kaj se je tukaj zgodilo? Čujte in strmite! Eden izmed sirovežev zakriči: „Ti prekleti hudičev far ti!“ Ko je hotel tuji gospod ostati zadej, ga isti vnovič nahruli: „No, hudič, le ostani zad!“ Nato pa duhovnik reče: „Kje ste se pa vendar učili manire?“ Fante odgovori: „Kakšna manira, hudičev far?“ in nadaljuje: „Kaj pa vpiješ dol iz tistega čebra, kdo te kaj posluša, ti farbaš ljudi in jih na svojo roko spravljaš. Farja v kotel, pa špirta gor, pa zakuriti hudiča. Vse farje naj hudič vzame!“ Med tem prideta do Pezdličeve gostivne. Psovke prenehajo; sliši se samo še glas: „Pojdiva še tu noter mal!“ In sta šla. Duhovnik pa si je mislil: Prava liberalna vzgoja!

Gospodarski del.

Domžalski kitarški zadrugi je deželni odbor dovolil 3000 K podpore. Enaka podpora se podeli tudi čevljarški zadrugi v Žireh.

Tečaj za prvo pomoč pri ponesrečeni živini bode od 1. oktobra do 15. novembra na Vrhniki, od 15. novembra do 15. marca pa na Grmu. V ta dva tečaja se bo sprejelo po 12 učenec, ki so posestniki ali posestnikovi sinovi, nad 18 let stari, doma na Kranjskem.

Premovanje goveje živine bo 23. septembra v Tomišlju in 25. septembra v Cerkljah na Gorenjskem. Premovali se bodo biki, krave, krave s teletom in telice. Biki morajo biti čistega plemena one pasme, ki je določena za dotično živinorejsko ozemlje (Gorenjska: pincgavsko, Dolenjska: sivo, Notranjsko: simentalško). Živali ženskega spola morajo imeti večino krvi one pasme, kakor je pogoj pri bikih. Vsak razstavljavec mora biti točno ob določeni uri na premovavnem prostoru, drugače izgubi pravico do premije. Za vsako žival je prinesiti seboj živinski potni list. Premovane smejo biti živali, ki so v lasti razstavljavca vsaj pol leta. Vsakdo se mora zavezati premovano žival rediti vsaj eno leto za pleme. Živali, ki so že bile na kakem premovanju premovane, so izključene. Natančneje pojasnila dajo županstva, župni uradi in živinorejske zadruge. Darila se bodo delila v denarju od 70 do 5 K in v častnih diplomah.

Za vzorne hleve bo deželni odbor še nadalje dajal podpore. Prošnje za podporo se morajo vložiti do konca maja vsakega leta. V mesecih junij, julij, avgust se bodo novi hlevi pregledali. Kdor dotlej še ni hleva izgotovil, bo prišel glede podpore v poštev šele prihodnje leto.

Za izobrazbo bolniških strežnic na kmetih bo od 15. oktobra do 8. decembra letos v Ljubljani tečaj. Deželni odbor je dovolil za ta tečaj 2000 K podpore.

V Sodražici bo dne 26. septembra zveza živinorejskih zadrug priredila semenj plemenske živine za sivo planinsko goved.

Politični obzor.

Grof Stürgkh se je nekoliko pozdravil in je zopet prevzel posle ministrskega predsednika. Te dni se bo izpopolnilo ministrstvo.

„Le povej, Anka, gospodu Albertu, da se zgodi njegova volja. Preden solnce zajde, se poslovim. Toda ne pojdem na Rako, ne na Hrvaški brod, ampak z Jurkom jo kreneva skozi Lakenec na Mokronog.“

Zapihal je drug veter čez Hudenski grad. Slovo sta jemala Tomaž in Jurko.

„Kaj hočeš, Regina,“ pravi Tomaž. „Zli duh je zlezel za naše ozidje. Ubogam jaz, ubogaj tudi ti!“

Nič se ne boj, Tomaž! odgovori Regina. Nobena stvar na svetu naju ne loči več. Saj sem dosti stara. Kdo mi bo branil? Jaz sem posestnica, jaz, Regina Kordula Kajzelova. Oh, saj vem, vse to je napravil kapelanov dolgi jezik.

„Ne sodi prenaglo, Regina! Fabjan je fin mož, in če je povedal tebi kaj na uho, vedi, da je to bila njegova dolžnost. Ni pa bilo prav, da si ga žalila.“

„Oh, Tomaž, nazadnje boš še ti vlekel z drugimi. Ali se je res tvoja ljubezen ohladila? Dvajset let sem te čakala, in zdaj hočeš oditi!“

Ihtela je Regina kakor otrok in se ni dala potolažiti.

„Obljubi, da se še danes oglasiš v župnišču za oklice,“ reče odločno.

„Težko obljubim, ker še ni pripravljeno.“

„Obljubi, jaz ti rečem, obljubi, prisezi in tedaj te izpustim, drugače ne.“

Odlikovanja. Cesar je odlikoval oba ministrskega predsednika Stürgkha in Lukácsa z velikim križem reda sv. Štefana.

Češki pesnik Jaroslav Vrchlicki (s pravim imenom Emil Frida) je umrl dne 9. t. m. Bil je član gosposke zbornice in znamenit kot pesnik in novelist. Njegovo truplo so prepeljali v Prago, kjer bo pokopan.

Delegacije bodo rešile meseca septembra proračun za leto 1912. in meseca oktobra pa proračun za leto 1913.

Pogajanja med Čehi in Nemci se hočejo sedaj nadaljevati. Češki rodoljubi, ki so v prvi vrsti Čehi in potem šele Slovani, so postali že tako mehki, da so planinskim Nemcem, pozabivši na vse druge Slované, podajali prijateljsko roko. Ravnoprav je pa izšel za sodišča na Češkem neki jezikovni ukaz justičnega ministra dr. Hohenburgerja, ki je Čeha razburil. Načelnik češkega kluba dr. Fiedler se je šel pritožiti k ministrskemu predsedniku, s katerim je govoril tudi knez Thun. — V Pragi so imeli češki radikalni poslanci pod predsedstvom poslanca Choca posvetovanje in so sklenili, da se z ozirom na Hohenburgerjev ukaz Čehi nadalje ne smejo udeleževati pravnih obravnav. Sklenili so tudi zvezo češko-radikalnih poslancev v državnem zboru, katera naj bi bila naperjena proti Mladočehom in češkim agrarcem.

Dunaj. Društvo „Svobodna nemška šola“ je napravila shod v protest evharističnemu kongresu. Prišlo je do hrupnih prizorov in vladni zastopnik je spektakel razpustil.

V Galiciji se kuje nova volivna reforma za deželni zbor. Ravnopravnost pa tudi tam ni doma. Poljaki hočejo dati Rusinom le 26% vseh mandatov, Rusini pa zahtevajo najmanj 30%.

Nova grško-katoliška škofija se je ustanovila v okolici Temešvara na Ogrskem.

Nad Sebastopolom je proglašeno vojno stanje, ker so se mornarji spuntali. V ukazu je car izjavil, da ga jako boli, ker mora segati po takih sredstvih.

Atene. Velikanski shod, ki je štel 30.000 udeležencev, je tu nastopil proti Turciji, ki zatira Grke, in je zahteval, da naj vlada govori odločno besedo in nastopi z orožjem.

Turčija se pridno pripravlja na vojsko z balkanskimi državami. Zato sili sklepati mir z Italijo in ministrski svet je sklenil, da bode izvedel preosnove, katere je zagotovil Albancem, tudi po drugih deželah države. Srbija je prepovedala izvoz žita od 7. septembra do 14. novembra.

Novičar.

Odlikovanje. Državnemu poslancu Jožefu Pogačniku je cesar podelil viteški stan.

Po kongresu med ljudstvo! Plamen navdušenja, ki je vplamtel na Dunaju za sveto stvar, naj se nese po kongresu v obilnih shodih med ljudstvo. Pove naj se Slovincem, kako ogromno število odličnih in učenih mož se je udeležilo dunajskih slavnosti tisti čas, ko so „Zarja“ in „Dan“ in „Slov. Narod“ z najgršimi izrazi sramotili udeležence shoda. Tudi v cerkvenih govorih naj se ta zadeva pojasni!

Evharistični kongres liberalce silno peče. Nemški liberalni listi prinašajo poziv češkega lista „Samostanost“, da naj se združijo v državnem zboru kot odgovor na evharistični kongres vsi protikatoliški poslanci brez ozira na stranke.

Kontesi se je vzbujala misel, da jo hoče Tomaž zapustiti za vselej. Zato je bila kakor bi bila hotela znoreti. Divje je gledala Tomaža, stala pri vratih in v rokah držala košček strupene vranice (akonita).

„Prisezi, da me ne zapustiš! Ako ne, v tem trenutku zavrijem to, ki ozdravi življenje s smrtjo.“

Osupnil je Tomaž, skočil k nji in jo zagrabil za roko.

„Regina, stoj, čuj! Prisegam pri Stopenski Materi božji, da te ne zapustim!“

„Prisega se pri Bogu, ne pri Mariji,“ odvrne kontesa.

In Tomaž je moral priseči pri vsemogočem Bogu.

Konja sta bila osedlana in Jurko je težko čakal tovariša. Zamišljen je Tomaž skočil na sedlo in ni opazil kontese, ki mu je z roko pošiljala pozdrave skozi odprto okno grajskega stolpiča.

Jezdeca sta zamudila cerkveno opravilo. Tomaž odda konja tovarišu, sam pa stopi v župnišče.

Župnik Šrajbar je stopal po sobi in molil brevir.

„Pozdravlja vas kontesa, gospod župnik! in jaz se Vam poklonim kot ženini kontese Regine Kordule Kajzelove.“

Župnik odloži brevir, pomeri oskrbnika od vrha do tal, se pikro nasmehne in pravi:

Liberalci v škripcih. Liberalci se boje, da utegnejo z Göbelnovimi junaki podleči pri deželnozborski volitvi v Ljubljani. Zato roté v „Dnevu“ rdeče brate, da naj nikar ne postavljajo svojih kandidatov, ampak naj kar z njimi glasujejo že pri prvi volitvi. Saj je pa tudi res še najbolj pametno! Čemu neki razliko delati med liberalno buržoazijo in rdečim proletarijatom, ko je vse skupaj eua brezverska sodrga!

Sodniki niso prav sodili. Na Dunaju so te dni zborovali sodniki in učenjaki prava. Izrekli so se proti porotnim sodnijam in zahtevali, da naj se delokrog teh sodnij omeji. Dokazali so s številkami, da porotniki veliko preveč goljufov, tolovajev in detomorivk oproščajo in da so zlasti takrat, kadar se komu po časopisih čast krade, porotna sodišča nezanesljiva, ker preveč deluje politično strankarstvo. Temu mnenju sodnikov pritrjujejo popolnoma. Tudi pri nas je bila detomorivka, če je imela lepši obraz, ali boljše obleko, oproščena, v tiskovnih pravdah so bili pa takozvani klerikalci gotovo obsojeni. Liberalni listi so lahko klerikalce na raznju pekli, pa jih nihče ni upal niti tožiti, ker bi bili porotniki, ki so bili doslej pri nas večinoma liberalci, svoje politične bratce sigurno oprostili, kruto na časti žaljenim pa diktirali pravdne stroške. Še sodnikom, ki so tudi liberalni, je to postopanje začelo presedati in za to so se izrekli proti porotnim sodiščem. Zdaj so pa skočili liberalci pokoncu, češ, da so sodniki nazadnjaški, da ne znajo prav soditi, ker se opirajo na paragrafe, da so s svojim sklepom napravili atentat na časopise in hočejo udušiti čut pravičnosti. „Slovenski Narod“ in „Dan“ sta še pred kratkim hvalila sodnike, da so neodvisni možje, sama gola pravičnost, sedaj pa vpijeta, da so sodniki krivični, ker glede porot niso prav razsodili. Imenitno!

Dve cvetki iz „Slov. Naroda“. „Nemški socijalni demokrati so pač nemško-nacionalnega mišljenja in zato so raje solidarni z nemško buržoazijo, ki bi rada ubila češki deželni zbor, kakor pa s češkimi socijalno-demokratskimi delavci.“ — „Kazalo bi slovenskim občinskim volivcem, katerih bo lepo število v Gradcu, v tretjem razredu složno volit socijaliste.“

Lepi tiči so rdečkarji. V dunajski tovarni za perilo bratov Högnigsberg štrajkajo socijalni demokratje. Ker krščansko delavstvo noče iti za njimi, je rdečkarji napadajo in zasledujejo. Vodstvo tovarne noče ugoditi terorizmu rdeče bande. Pretekli teden so najeli rdeči voditelji nekaj zaslepljenih oseb, posadili jih v avtomobil, ki je bil poln kamenja in jim dobro plačali za to, da so pobili vse šipe na tovarniških oknih. Stražnikom se je posrečilo, da so te nočne bandite vjeli in jih odpeljali v zapore, kjer bodo imeli priliko preiščevati, da tudi socijalnim demokratom ni dovoljeno, poškodovati tujo lastnino.

Štajerska mešanica. V Celju bodo imeli dne 6. oktobra štajerski liberalci, ki se skrivajo pod starim imenom Narodne stranke, svoj glavni zbor. V „Narodnem Listu“ razglašajo ta-le program: Na shod jih bo veliko prišlo zaradi — klerikalnega gospodarstva v deželi Kranjski. Ker je doslej na liberalnih shodih postajalo preveč domače, bodo zdaj posneli socijalno-demokratska zborovanja, da bo bolj gosposko. Splošnega političnega poročila ne bo, ali pa bo zavzelo le skromen prostorček, ker liberalci v državnem zboru niso zastopani. O organizaciji liberalcev se je že toliko govorilo, toliko poizkušalo in vendar še zmirom nismo prišli nikamor. Tu bo treba

„Ni napačna ta misel, gospod Tomaž Kinski! Dosti jih je že bilo, ki so se predstavljali kot ženini, pa ženini brez nevest.“

„Jaz sem resen ženin in moja nevesta ima resno voljo. Kaj bi torej še zadržavalo najino poroko?“

„Prva stvar je ta, gospod Kinski, da zapustite hišo bližnje priložnosti. Potem šele moreva midva nadalje govoriti.“

„To se zgodi, gospod župnik! Še dames odidem. In kdaj naj pridem spet?“

„Zdaj je tako advent pred durmi. Pred pustom pridita.“

Tomaž se pokloni ter odide.

Konja sta zahrkala, oskrbnik in Jurko jo ubereta proti Lakencu.

Iz cerkve pa je prihajala baronka iz Brinjevca. Ozirala se je, da bi zapazila konteso Regino, ozirala se je po poslih iz Hudenj, pa nikogar ni ugledala.

Le Urška je dobila Špelo, ki se je primotala iz cerkve. In ta je pravila, da je Anka s Hrvaškega broda oskrbniku pela hude levite, da se je Tomaž penil jeze in da ga najbrž sapa odnese čez hribe.

Regina pa je doma tičala v stolpiču in poslušala zvonove, ki so zvonili koncem sv. maše zahvaljeno pesen. Zvonovi so peli tako lepo, peli tako milo, da se je Regini srce treslo in dvignilo se iz otožnega kota gor do jasnega neba.

Dalje prih.

izprašati vest in obuditi kes. Le še eno liberalno politično društvo na Štajerskem deluje, da bi drugo ustanavljali, nismo še dovolj premislili. Kaj smo pravzaprav, ali smo agrarci, ali meščanska stranka, ali kaj? Nič nismo. Mi smo narodna stranka in to obsega vse. Največ dela pa pa treba za kmečki stan, ker je najmočnejši. S klerikalizmom je izključen vsak kompromis. S skupino naše „Sloge“ se bo treba prijateljsko pogovoriti. Uvažujemo, da so ti gospodje protiklerikalni. — Nam je znano, da je župnik Šegula, oče „Sloge“, izdal nedavno protiliberalne „Smarnice“. Štajerske gospode prosimo, da nam pojasnijo, kako je mogoče pisati protiliberalno, pa vendar štet biti med protiklerikalce.

Srečke za „Slovensko Stražo“ so na prodaj v Kranju v trgovini Marenčičevi in v „Iliriji“.

Razložek med krščanstvom in mohamedanstvom uvideva vsakdo, ki stopa dandanes po carigradskih tleh ob vznožju Hagie Sofije, te klasične priče bivše visoke kulture in sedanjega turškega barbarstva. Turčija ni prav nič napredovala, samo našemila se je nekoliko s talmievropsko kulturno navlako. (Po „Slov. Narodu“.)

V Rakovici pod sv. Joštom bodo jutri rdečkarji napravili veselico s plesom in beračili za „Zarjo“.

Nemci na Kranjskem. Po zadnji ljudski štetvi so Nemci na Kranjskem nazadovali za 262 duš. Pomnožili so se v Ljubljani in okolici in jih je 878 več, usušilo se jih je pa v zadnjih desetih letih v kranjskem okraju 58 in v tržiškem 359. „Deutsche Stimmen“ pravijo, da so Tržičani našli svoje slovensko srce, kar je gotovo le pravično.

Za kranjski vodovod se je določil vodovodni odbor. Predsednik temu odboru bo vsakokratni župan občine Kranj. Odbornikov bodo volile v odbor občine: kranjska štiri, predoseljska dva, šenčurska tri, vogljanska enega in deželni odbor je imenoval kot zastopnike: deželnega poslanca Ivana Zabreta v Bobovku, Rajka Marenčiča v Kranju in Janeza Okorna na Visokem.

„Langsam fahren!“ Oni nesrečni 20. september, ki je snel v Ljubljani mnogo nemških napisov, je premotil tudi županstvo v Kranju, da je dalo sneti dvojezične ulične napise: „Počasi vozite! Langsam fahren!“ in napravilo je samoslovenski napis. Sedaj so pa okrajna glavarstva ukazala, da morajo do 1. septembra vse napisne deske v vaseh, trgih in mestih biti dvojezične, češ, da tako ukazuje zakon iz leta 1869. Tako ulegne „Langsam fahren“ priromati nazaj, dasiravno v Kranju nimamo nič Nemcev.

Deželna elektrarna. Pri centrali v Žirovnici se bodo dela nadaljevala. Izpopolni se gorenjsko omrežje in napravijo se daljnovodi mimo Radovljice in Kranja do Ljubljane. V kratkem bode Gorenjska dobila dobro in stalno električno moč za razsvetljavo in stroje. — Vodna sila Ljubljani se tudi namerava izrabiti pri novem jezcu, ki se bode zgradil zaradi osuševanja barja. Deželni odbor bode glede te naprave storil korake, da dobi tudi ljubljanska okolica električno razsvetljavo.

Octovo kislino je pila v sredo popoldne na tukajšnjem kolodvoru bivša blagajničarka. Oddali so gospodično v deželno bolnico, poprej pa je bila na izrecno željo prevedena s svetimi zakramenti. — Vzrok nameravanega samomora: običajna nesrečna ljubezen.

Ali imate že Slomškove razglednice? Naročila na Slovensko Stražo!

Pri sv. Joštu nad Kranjem bo na kvaterno nedeljo romarski shod z božjo službo ob 6. in 9. uri. Izpovednikov bo zadosti.

Za bolnike. Ljubljanska Vincencijeva družba bo zopet priredila tečaj, na katerem se bodo izvežbale bolniške strežnice. Najboljše bolniške strežnice so pač usmiljenke, ker so v svojem poslu točno izvežbane. Ker pa usmiljenk povsod ni mogoče dobiti, je priporočila vredno, da bi vsaka občina imela kakšno svojo bolniško strežnico. Županstva naj se tedaj pobrigajo, da se bodo odposlala dekleta, ki imajo za to sposobnost in veselje, v Ljubljano. Za to zadevo se v Ljubljani zelo zanima g. dr. Franc Dolšak.

V občinskem svetu ljubljanskem je odstopil odbornik dr. Fr. Detela in na njegovo mesto je prišel hišni posestnik in čevljarji mojster Srebot kot zastopnik S. L. S. — Odložil je mandat tudi okrajni glavar v p. Štefan Lapajne in na njegovo mesto je prišel „Narodov“ urednik Rasto Pustoslemšek. Vlada se tedaj umika!

Ljubljanska stolna cerkev je dobila pri glavnem vходу umetniško izdelana kipa sv. Tomaža Akvinskega in sv. Bonaventura. Izdelal je kipa domačin Ivan Pengov iz moravškega peščenca.

Dober šahist je dr. Vidmar v Ljubljani. Igral je v kavarni „Evropa“ 21 šahovih partij naenkrat in le eno igro je izgubil, dasiravno so bili med igravci najboljši ljubljanski šahisti.

Ali imate že srečke „Slovenske Straže“? Posamezna srečka 1 K. Vrednost glavnega dobitka 5000 K. Vrednost vseh dobitkov 20.000 K.

Pri Podnartu se bo napravil čez Savo nov most in odpravila se bo mitnica pri mostu. C. kr. ministrstvo za javna dela je ukazalo izde-

lati načrt. Država bo dala za most 95.000 K prispevka.

Na Radovljicanje se zadnji čas ponavljajo napadi v liberalnih listih. Najhujše klofute pa dobivajo njihovi pristaši. „Dan“ imenuje gospodarja trgovine Fürsager pravcatega čudaka in možička, ki se je hudo opekel.

Na Jesenicah je v zastop zdravstvenega okrožja od deželnega odbora imenovan g. Anton Skubic.

Požig. V Vižmarjih in na sosodnjih Poljanah je bilo v terek ponoči zažgano na štirih krajih. Obe vasi sta bili v nevarnosti. Ker so pa pridno gasili, je pogorelo le nekaj kozolcev in šup. Prijeli so kot požigavca nekega slaboumnega človeka.

V Medvodah je zadnjo nedeljo železniški stroj težko rnil železniškega mojstra Rudolfa Podpaca in ga vrgel na tla, da je obležal nezavesten.

Cesta iz Žirov v Rovte se bo kmalu začela graditi. Zgradba se je oddala prvi kranjski podjetniški družbi.

Valentin Bergant, župnik v pokoju, rojen v Repnjah, je umrl 6. t. m. v Kandiji.

V Novem mestu bode te dni vsprejelo dijake novo, lepo gimnazijsko poslopje. Liberalci se ženó za žive in mrtve, da bi se staro gimnazijsko poslopje ne porabilo za dijaški konvikt.

Kočevski posojilnici, katero so liberalci spravili na rob propada, deželni odbor ne bode dal podpore, dokler se ne zavežejo liberalni mogočnejši, ki so zakrivali propad, da bodo prispevali k mirni likvidaciji.

V Ameriki so razmere med Slovenci v verskem oziru vedno bolj žalostne. Katoliški duhovni so se premalo za to brigali, da bi bili ob pravem času ustanovili odločno-katoliški list, ki bi bil pobijal zmote in odganjal nevernega vraga, sejočega ljuliko. Zato se pa sedaj bohotno šopiri ljulika celo na njivi Gospodovi. Še nedavno je bil „Amerikanski Slovenec“ nevoljen, da se je dotaknil ljubljanski „Slovenec“ ondotnih razmer. Sedaj je dobrim gospodom ameriška „svoboda“ začela rasti čez glavo. Župnik Jakob Kalan, ki pravi sam o sebi, da je „brezmadežen“, pita namreč v „Glasu Svobode“ duhovne, ki so škofu zvesti ostali, stako ostudnimi in nizkimi priimki, kakor nekdanj Martin Luter. Ta izgubljeni duhovnik je celo med Slovenci v Waukeganu osnoval od katoliške cerkve neodvisno župnijo in tako zapeljal mnogo naših rojakov v odpad. Sicer pravi Kalan v „Glasu Svobode“, ki je glasilo tudi Antonu Bercetu, tajniku družbe sv. Cirila in Metoda, da on ni odpadnik od vere. To je sleparija, ki naj mu pomaga, da bi lože lovil v svoje zanjke uboge Slovence. Če ni odpadnik, čemu pa dopisuje v list, ki taji Kristusa kot Boga in odrešenika, in čemu se ta brezverski list za njega poganja? Slovenci, bojte se Amerike!

Za Slomškovo proslavo v šolah je pripravljena založiti „Slovenska Straža“ krasno podobo Antona Martina Slomška v treh barvah s kratkim životopisom slavnega šolnika in njegovimi najlepšimi izreki. Te slike, ki bi jih „Slovenska Straža“ dala za minimalno ceno, naj bi se v trajni spomin razdelila med šolsko mladino. Krajni šolski sveti naj bi takoj naročili take slike pri „Slovenski Straži“, zadnji čas 14 dni pred slavnostjo, če le mogoče vsaj do konec septembra, da se določi, koliko naj se slik natisne. Cena slik bo 4 do 5 vin. izvod. Tudi se pri „Slovenski Straži“ dobi proti odškodnini 50 vin. govor o Slomšku šolniku, primeren za šolske proslave. Govor je sestavil odlični slovenski pedagog. Priporočamo tudi šolam na Kranjskem sliko deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča, ki naj bi bila v vseh naših šolah in vseh naših županskih pisarnah. Cena posamezni sliki 2 K, dve sliki 3 K.

* * *

Aviatik Vidmar se je dvignil zadnjo nedeljo v Banjaluki 1000 metrov visoko in je odletel proti Trstu.

3000 metrov visoko je zletel francoski letavec Garros s svojim aeroplanom.

V Beljaku je šla dveletna deklica z velikim psom na izprehod. Pes se je začel na cesti z drugimi psi klati; ko ga je deklica hotela proč potegniti, je skočil nanjo in ji je na glavi odtrgal kos kože z lasmi vred.

Srednja Evropa poplavljená. V Avstriji in južni Nemčiji je napravilo vedno deževje neizmerno škodo na polju. Od vseh strani se poroča, da so narasle vode, podrle jezove in izpodkopale ceste.

Povodnji in sneg. Na Gorenjem Avstrijskem so velike povodnji. Pozna žetev je uničena. — Hude povodnje so tudi na Ogrskem. — Na Semeringu je zapadel sneg; tudi v Parizu je snežilo. Gore po Gorenjskem je zadnji terek sneg pobelil doli do dna.

Na Kitajskem so velikanske povodnji. Reke so izstopile, mnogo mest je pod vodo. Petdeset tisoč ljudi je utonilo.

Veliki viharji so na Jadranskem morju. Več ladij se je potopilo. Pri Rimini se je potopila jedrnica Nikolaj II.

Strela je udarila v Hercegovini v patroljo pešpolka št. 51 in ubila tri vojake, enega pa nevarno ranila.

Potopil se je danski parnik „Kursk“, ki je vozil iz Antwerpna v Petrograd. Utonilo je 20 mož.

Napad na smodnišnico se je zopet zgodil v Szegedinu. Slišali so se blizu smodnišnice streljati. Vjela je straža vrtnarja Dimitroviča, ki je rekel, da je zato streljal, ker ga je bilo v temi strah.

Zastrupljenje. Na Dunaju zbrani juristi so imeli v sofijski dvorani banket. Okoli 200 udeležencev banketa je obolelo z znaki zastrupljenja, ker so jedli pokvarjene ribe. Vsi so kmalu okrevali.

Nezgoda pri vajah. Pri vojaških vajah na Francoskem se je 200 konjenikov prevrnilo čez neko pobočje v globočino. Konji so se večinoma pobili, konjeniki pa so težko ranjeni.

Železniške nesreče? Posebni vlak, v katerem se je vozilo šest ministrov k stoletni slavnosti v Borodinu na Ruskem, se je blizu Moskve ponesrečil. Prva lokomotiva je skočila s tira in se obesila čez breg. Strojnik je še pravočasno vlak rešil. Vlak, s katerim se je peljal veliki knez Mihael Aleksandrovič, v Borodino, bi bil skoraj trčil z nekim osebnim vlakom. V zadnjem trenutku se je posrečilo vlak ustaviti.

Stoletnica parobrodarstva. V škotskem mestu Glasgowu se obhaja letos stoletnica, odkar je bila izpuščena v morje prva ladja sveta na paro.

V Solnogradu bo od dne 21. do 23. septembra splošni avstrijski protialkoholni shod. Med mnogimi drugimi predavanji je tudi predavanje: Vojaštvo in alkohol, in nato slede poročila o stanju alkoholnega vprašanja v posameznih kronovinah.

Rusi v Sveti deželi. A. Mrkun piše v „Voditelju“: „Rusi mislijo, da bodo enkrat gospodarji Svete dežele. Rusija se smatra za pokroviteljico vseh pravoslavnih, katerih je v Palestini precejšnje število. Cesarstvo rusko-palestinsko društvo šteje na stotisoče udov od carske rodbine do ubogega muhika. To društvo ima velikanska denarna sredstva, katera uporablja za pospeševanje ruskih interesov v Sveti deželi. V Jeruzalemu je sezidalo dva hospica, enega za 7000 romarjev, drugega za 700. V celi Palestini in Siriji sta 102 ruski šoli z 11.741 učenci. Te ruske šole širijo pravoslavno vero in ruski vpliv med palestinskimi ljudstvom. Rusko palestinsko društvo zato pospešuje zelo romanje v Palestino. Največ romarjev v Sveto deželo pride z Ruskega. Njih število raste od leta do leta. Sv. sinod v Peterburgu je duhovščini ukazal, da vzpodbuja vernike k romanju v Sveto deželo. Ruskim romarjem je romanje na svete kraje zelo olajšano. Ruske železnice in rusko črnomorsko parobrodno društvo je vozne stroške zdatno znižalo. Seveda višji krogi na Ruskem izrabljajo verski čut ruskega ljudstva v politične namene. Ruska vlada si hoče pridobiti velik vpliv v Palestini in zato pospešuje romanje. Da ruska vlada v resnici zasleduje politične namene v Sveti deželi, je jasno iz tega, ker namerava prevzeti nadzorstvo in vodstvo vseh ruskih šol v Siriji in Palestini rusko zunanje ministrstvo. Te šole se v poročilih imenujejo „razširjevalke ruske kulture in ruskega političnega vpliva“. Ruskih romarjev je čedalje več, na leto jih pride nad 30.000.“

Poganske veselice imajo Amerikanci. Dne 25. avgusta so v mestu Johnstownu v Ameriki blagoslovili novo pokopališče. Po cerkvenem opravilu je bila za udeležence na bližnjem vrtu veselica, kjer je bilo pripravljeno dosti jedi in pijače. Listi, ki so vabili na to slavnost, so povdarjali, da naj starši pripeljejo svoje otroke s seboj, da se bodo otroci pozneje, ko bodo oni že počivali na novem pokopališču, spominjali prijetnih uric, ki so jih prebili ob čaši rujnega vinca.

Novije vesti.

Pozor, kmetovavci! Kmečka zveza za kranjski okraj je naročila iz daljnih krajev večjo množino lepe semenske pšenice in rži. Člani „Kmečke zveze“ prihodnji teden lahko dobijo pri tvrdki „Merkur“ v Kranju pšenico in rž pod istimi pogoji, kakor zadnjič ajdo.

„Kmečka zveza za kranjski okraj.“

Železniška zveza Škofja Loka — Idrija. Železniški odbor za to progo je izvolil v svoji zadnji seji naslednji odbor: Predsednik g. Rafael Thaler, veletrgovec v Škofji Loki, podpredsednika gg.: J. Logar, župnik v Žirih, in Ivan Štravs, župan v Idriji; predsednikov namestnik: g. Josip Hafner, trgovec v Škofji Loki. Izvolila se je deputacija k ministrstvu. Udeležili so se seje tudi zastopniki c. kr. rudarskega ravateljstva in gozdne nadzorstva v Idriji. Sklenilo se je, naj se s trasiranjem proge čimprej prične. Kje so ostali merodajni Kranjci? Ti prav pridno kvartajo po kavarinah in gostivnah, telovadnih in plešejo kankan ...

Na nedeljski Sokolski veselici v Kranju je bilo baje zelo zabavno. Dogodilo se je nekaj ljubosumnih afer, pri katerih je najbrž izdatno učinkoval cviček iz pokopališke ulice. Hudobni jeziki pravijo, da je med mladimi damami prišlo do joka. Skoro neverjetno je, da bi se ga bili nekateri Sokoli nasrkali tako, da niso mogli sami domov.

Z evharističnega kongresa V četrtlet je došlo na Dunaj 50 posebnih vlakov. V dvorni župni cerkvi so bili zjutraj ob 7. uri pri sv. maši in pri sv. obhajilu cesar Franc Jožef, prestolonaslednik Franc Ferdinand in vsi na Dunaju bivajoči člani ces. hiše. Prejelo je sv. obhajilo tudi na tisoče vernikov. V cerkvi pri devetih korih angeljev je imel slovesno božjo službo po mehitarskem obredu nadškof dr. Gregor Govrik, v prekrasno ozaljšani cerkvi sv. Štefana pa kardinal Bourne iz Westminstera. Vse cerkve so bile prenapolnjene. V raznih cerkvah so bila zborovanja za posamezne narodnosti, kjer so se obravnavala zelo tehtna vprašanja za katoliško življenje z ozirom na presv. Evharistijo. Slavnostnega zborovanja se je udeležil prestolonaslednik s soprogo in cela vrsta nadvojvod in nadvojvodinj. — Govor dr. Šusteršiča je bil jako krasen, prekinjen je bil večkrat z viharim vsklikanjem in sledilo mu je dolgotrajno radostno ploskanje tisočev in tisočev poslušavcev. Povabljen je bil dr. Šusteršič z gospo soprogo k soareji, pri kateri so bili navzoči mnogi nadvojvodi, ministri, plemstvo, učenjaki in višji duhovniki. Tujcev je prišlo na Dunaj 120.000, med njimi 10 kardinalov in 150 škofov — V Schwarzenbergovem parku je bilo v četrtlet skupno obhajilo otrok. Privedli so učitelji 5600 otrok k sv. obhajilu. Danes zvečer bo posvetovanje o ustanovitvi Zveze slovanske katoliške mladine. — Evharistični kongres je tudi v Jeruzalemu našel svoj odmev. Patrijarh Jeruzalemski Filip Camassei, rojen Rimljan, je v četrtlet v cerkvi Marijine Smrti na Sionu v bližini obednice, kjer je Jezus obhajal zadnjo večerjo in postavil zakrament presvetega Rešnjega Telesa, opravil slovesno sveto mašo s skupnim sv. obhajilom zbranih vernikov, da je na tem sv. mestu izprosil božjega blagoslova za milostipolni razvoj in uspeh kongresa. Avstroogrška kolonija, rektorat avstroogrškega hospica (romarske hiše) in zastopniki redov so bili povabljeni k tej slovesnosti. — „Zarja“ zasmejuje danzadnevno te veličastne prireditve in jih vedno imenuje le — „klerikalni spektakel“.

Grozno vreme. V Nemčiji in Avstriji ves teden dežuje in po gorah sneži. Mnogo poljskih pridelkov je uničenih. Tudi na Dunaju so imeli včeraj veliko dežja. Ako se ne izboljša vreme, jutri ondi ne bo procesije.

V Srbiji imajo novo ministrstvo in so prevzeli: Pasić predsedstvo, Paču finance, Putnik vojno, Protić notranje zadeve, Polečević pravosodje, Luka Jovanović bogočastje in uk, Jovan Jovanović stavbinstvo in Stojanović poljedelstvo.

Solun. V turškem mestu Dojranu se je razpočila na trgu bomba. Ubila je 13 oseb in 23 jih nevarno ranila. Več je lahko ranjenih. Zaprli so štiri bolgarske kmete.

Bolgarski car je prišel včeraj na Dunaj, da se pomeni o zadevah na Balkanu.

Rusija. V Borodinu je bila velika slavnost v spomin stoletnice bitke z vojsko Napoleonovo. Navzoč je bil car z družino. Potem je šel car v Moskvu, kjer se je vojaške parade udeležilo 80.000 vojakov. Slavnosti se je udeležilo tudi 26.500 učencev in učenk iz vseh delov države. Učenci so imeli pred carjem telovadne vaje in 10.000 vojaško vzgojenih učencev je defiliralo mimo njega.

Tripolis. Arabci so ujeli laškega zrakovplovca Moizo, ki se je moral spustiti med sovražnike, ko se mu je pokvaril aparat.

Vrtnarstvo.

Sovražniki vrta. Polže pokončavajo razni tiči, kakor škorci in drozgi. Posebno veliko polžev končajo domače race, pa tudi krote so njih velike sovražnice. Polži se radi love tudi v posodo, v kateri je staro pivo. Gosenice preženeš, ako vzameš 15 gramov galuna in ga raztopiš v vroči vodi ter priliješ 10 litrov vode. S tem sredstvom preženeš tudi listne uši. Te uši posebno izvrstno končuje tobak. Vzem 20 gramov tobačnega izvlečka in prilij 1 liter gorke vode ter s tem poskropi rastline. Krvave uši pa pokončaš, ako daš v en liter gorke vode 30 gramov tobačnega izvlečka in 40 gramov mazljivega mila. Tobačni izvleček je naprodaj po velikih tobakarnah. Mravlje pokončaš, ako eno osminko litra medu ali sladkorja raztopiš v eni osminki litra vode in dodaneš 2 grama bljuvne soli, ali pa 15 gramov kvasu. To raztopino postavi v posodi na kraj, kjer so mravlje. Ko mravlje to srebajo, poginejo. Bolhače uničiš, ako vzameš en del saj in dva dela cestnega prahu ali pa gipsa, in s tem potreseš rastline zjutraj, ko so še rosne. Dobro je tudi, če že v jeseni potreseš gredico s sajami in apnom, ali pa s superfosfatom, ki obenem gnoji. Grah, preden ga sadiš, malo poskropi s petrolejem, potem ga bodo vrabci in miši pustili pri miru.

Golobi so na vrtovih in polju škodljivi in zato malo priljubljeni. Če pa že hočeš imeti golobe in zgodaj spomladi mladiče, tedaj naredi golobnjak na gorkem kraju, ne pa pod strešno ali pod kapom, kjer jih mraz kaj rad pokonča.

Cevi iz kavčuka imej shranjene na kraju, kjer se vročina in mraz prehitro ne menjata. Ako taka cev počni, ali dobi luknjo, tisto mesto namaži s trepentinovim oljem, potem zamaži z gutaperčo in izgadi z razbeljenim železom.

Ko cvete, prilijaj! Suša in vročina sta sovražnici cvetja in zadržujeta razvoj cvetov. Zato prilijaj drevesom in zelenjavi ob času cvetja. Drevesom prilijaj bolj poredkoma, pa dobro, zelenjavi pa pogosto in malo.

Petersilj si lahko vzgojiš tudi v sobi ali v kuhinji na oknu. Zaboječ ali kako drugo posodo napolni s prstjo, na vrh posej petersilja, nanj malo presejane prsti, katero nekoliko z roko potlači in zalij. Posoda mora imeti na dnu luknjo, da se voda odteka in zato naj pod njo stoji še druga posoda, ki vodo drži.

DRUŠTVA.

Gorenjska podružnica slov. dijaške Zveze priredi v nedeljo, 22. t. m., v „Ljudskem domu“ v Kranju gledališko predstavo. Igrala se bo A. Remčeva moderna drama „Pavla“. Naj naše občinstvo ne prezre te prireditve in naj pokaže, da podpira stremljenje našega dijaštva, katerega geslo je: „Z Bogom za narod!“

Obrtna zadruga na Bledu priredi dne 29. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne preizkušnjo obrtnih vajencev v pisarni zadr. bolniške blagajne na Bledu, Mlino 3. Vsi vajenci, kateri so učno dobo dovršili in nameravajo napraviti preizkušnjo, naj vložijo pismeno prošnjo na obrtno zadrugo na Bledu. Prošnja je kolka prosta. Podpiše naj jo tudi učni mojster in naj se določi najpozneje do 20. septembra. Vajenci, ki so člani obrtne zadruge na Bledu, vplačajo obenem s prošnjo znesek 5 K kot pristojbino; vajenci od mojstrov, ki niso člani zadruge, pa imajo vpslati 12 K, a kot pristojbino za preizkušnjo. Tudi obrtni pomočniki, kateri še nimajo te preizkušnje in imajo že učno izpričevalo, se sprejemajo k preizkušnji. V tem slučaju so pristojbine enake ter se naj učno izpričevalo priloži. Ta preizkušnja je za vsakega rokodelca zaradi tega potrebna, ker brez te svoj čas ne dobi obrtnega lista za samostojnost mojstra brez ozira na to, ali se je učenec učil v takem kraju, kjer obstoja obrtna zadruga ali ne. Ako je bil učenec dolžan obiskovati obrtno šolo, priloži se prošnji tudi izpričevalo obrtne šole.

«Kat. slov. izobr. društvo Podbrdo» priredi v nedeljo, dne 22. septembra, ob 5. uri popoldne v društvenem prostoru veselico. Vspored: 1. Nagovor; 2. Pogovor z domom, poje mešani zbor; 3. Igra: „Ne kliči vruga!“ 4. Tičica gozdna; 5. Šaljiv prizor; 6. Venček narodnih pesmi; 7. Šaljivo srečkanje.

SLOVSTVO.

Trunkovega dela „Amerika in Amerikanci“ je izšel 4. in 5. zvezek, ki obsega splošni opis ameriških držav in kratko zgodovino Amerike. Slike v knjigi so čedne, samo Vavpotičeve inicijale so karikature, ki kaže resno knjigo. Pričakujemo obširnejše zgodovine o naselitvi Slovencev v Ameriki in o delu naših prvih misijonarjev.

Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja ter vzgoja trt na špalirju? To je naslov 12. zvezka „Kmetijske knjižnice“, ki jo izdaja c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani. Knjižico je z znano natančnostjo in zelo pregledno spisal Bohuslav Skalický, c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, ter jo je opremil z 41. podobami, tako da knjižica ne opisuje le vzgoje trt ter pridelovanja in razpečavanja grozdja, ampak vse to tudi nazorno kaže v podobah. Cena knjižice je 50 vin.

Moja stara izkušnja me uči in drži, da za odpravo izpuščajev, kakor tudi za nego kože, ni boljšega mila kakor je svetovno znano **Steckenpferd lilijino mlečno milo** Bergmanna in dr. Tešin ob Labi. — Komad po 80 vin. se dobi po vseli lekarnah, drogerijah, parfimerijah i. t. d. — Ravnotako je brez primere Bergmannova lilijina krema „Manera“ za nego nežnih, belih damskih rok; v škatljicah po 70 vin. se dobi povsod. 147 50—23

Zahvala.

Za vse dokaze odkrito srčnega sočutja med boleznijo in ob smrti nepozabnega brata, oziroma strica, gospoda

Franca Zeballa
posestnika

kakor tudi za poklonjene krasne vence se najtopleje zahvalujemo. Dalje tudi vsem onim, ki so spremili dražega pokojnika k večnemu počitku, pred vsem še slavni godbi gasilnega društva v Kranju.

V KRANJU, 10. septembra 1912.

281

Žalujoci ostali.

Izvrstno oglje

se vedno dobi

pri **g. Francu Kuraltu**
pri Jeleni v Kranju. 280 15—1

Hiša

z dobrom stanju v Miljah z vrtom in njivami, 26 mernikov posetve se prostovoljno proda.

Redi se lahko 3—4 živine.

Več se zve pri posestniku Jožefu Poharju v Miljah. 279 2—1

Oddasta se

»dve sobi«

za tri gospode z opravo in posebnim vhodom v Kranju št. 158.

Več po dogovoru.

182 3—1

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in **Fr. Holzhaecker**, konc. zobotehnik

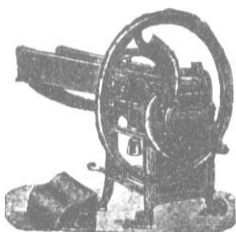
V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 183 36

KEIL-OV LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin. Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin. Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin. 263 6—3 Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah. Keil-ovo leščilo za pode 90 vin. ima vedno v zalogi trdka Ljubljana: Leskovic & Meden. **Franz Dolenz** v Kranju. Novo Mesto: I. Picek. Črnomelj: Anton Zurec. Idrija: Valentin Lapažne. Kamnik: I. Petek. Kočevje: Franc Loy. Radovljica: O. Homann. Škofja Loka: M. Žigon. Zagorje: Rih. E. Mihelčič.

Slamopreznice v veliki izberi

brzoparilniki, bakreni kotli za kuhanje žganja, viliti kotli, peči, št. divalke, banje, cevi in vse druge vodovodne pritiskline, okovi za stavbe, vsakovrstno orodje za obrtnike, pristno pozlačeni 274 2

nagrobni križi, krovni škrlj „Zenit“

strešna lepenka, dalmatinski cement, traverze, železniške šine i. t. d. Solidna postrežba!! priporoča Nizke cene!! **Franz Dolenz**, trgovina z železnino, Kranj (Roosova hiša).

Gospodinjstvo.

Staro vino se ne sme zalijati z novim vinom. Staro vino je že nehalo vreti, novo vino pa še vre. Ko novo vino pride med staro, začne nanovo vreti in se skali. Staro vino zalivaj tedaj s starim vinom!

Madež od črnila spraviš z namiznega prta, ako pod madež položiš večkrat vpregnjeno platneno cunjo, madež namočiš z vodo in dobro z milom nadrgneš, podlago večkrat premeniš ter drgnjenje z milom toliko časa ponavljaš, da je podlaga popila vse črnilo.

Moka potrebuje zraka, kakor žito, da se ne izpridi. Zato ni dobro, če moka stoji v vrečah. Treba jo je vsaj vsak drugi mesec premetati, da pride z zrakom v dotiko. Če so se v moki napravile kepe, ali če je dobila duh, je kruh potem bled in neprijetno diši.

Brušene steklenice in kozarce dobro očistiš s precejenim lugom, kateremu se doda nekoliko soli. Nato se izplaknejo v čisti vodi in s snažno cunjo dobro odrgnejo.

Hruške v sopari. Še precej trde hruške olupiš, čez sredo prereži in položi v vodo, v kateri je nekoliko limoninega soka. Potem daš hruške v posodo z vodo, v kateri jih izkuhaš, da postanejo mehke. Pobero se iz posode z žlico in se precej denejo v mrzlo vodo. Nato se denejo na rešeto, da se voda odteče. Na pol kilograma hrušk se vzame pol kilograma sladkorja in pol litra vode, se zakuha na polovico in ohladi. Nato se hruške dajo z žlico v steklenice, v katerih se zakuhajo, ko se je dolilo toliko sladkorja, da stoji nad hruškami. Steklenice se zavežejo in se kuhajo še en četrt ure v posodi z vodo.

Za smeh in kratek čas.

V šoli. Učitelj: „Kaj je sramotno?“ — Vse molči. Učitelj: „Sramotno je to, da nobeden izmed vas tega ne ve!“

Zvit tat. Tujec: „Stoj, ti si meni uro ukradel!“ — Tat: „Jaz? kaj? jaz že ne; ampak oni-le, ki gre tam okrog vogla. Počakajte, jaz bom stekel za njim!“ — Tujec: „Čudno — saj se vendar še dobijo postrežljivi ljudje.“

V sodnji. Državni pravdnik nasvetuje šest mesecev kazni, zagovornik dva; sodniki pa naznanijo štiri mesece. Predsednik zatožencu: „Ali imate na to kaj opomniti?“ — Zatoženec: „Druzega ne, kakor to, da me veseli, da ni nobeden od obeh prave pogodil.“

Odkritosrčen duh. Žena svojemu rajnemu možu, ki se ji v spanju prikaže: „Kako ti je na onem svetu?“ — Mož: „Bolje, kakor mi je bilo pri tebi!“ — Ona vesela: „Ali si v nebesih?“ — On: „Ne, v peklu!“

Kaj je gostivna? Gostivna je kraj, kjer se v steklenicah prodaja sredstvo za izgubo pameti.

Eno ali drugo. Berač: „Za čevlje vas ne morem lepše zahvaliti, kakor da en kozarec vina izpijem na vaše zdravje. Dajte mi toraj za to potrebni denar, ali pa bom moral čevlje prodati!“

Razumljivo. Vajenec: „Od kar sem pri novem mojstru, ne morem niti mrvice mesa več zavžiti.“ — Mati: „Kako, da ne?“ — Vajenec: „Ker ga ne dobim.“

Katinka Jugović

izprašana učiteljica francoščine in italijanščine v Kranju, začne s poukom

16. septembra t. l.

Poučuje tudi v glasovirju in petju.

Več se polze v hiši št. 186. 267 2-2

Milijoni uporabljajo proti kašlju hripavosti, kašlu, zasliženju, krčevitemu in hrznemu kašlju

Kaiserjeve prsne karamelo s tremi jelkami. 283 12-1

6050 Hdt. over. izpričeval od zdravnikov in prijavnikov zagotavlja siguren uspeh. Zelo prijetni in dobri bonboni. Paket 20 in 40 vin., doza 60 vin. se dobi pri

KAREL ŠAVNIK, lekarna pri sv. Trojici v Kranju.

V interesu vsih gospodinj!

Samo ti zabojski in zavoji, kateri nosijo kavni mlinček kot tvorniško znamko, vsebujejo nepreseženi, staroizkušeni „pravi Franck“ iz tovarne v Zagrebu.

Priporoča se tedaj: skrbna pozornost pri nakupu!

sl. im. 121/24576

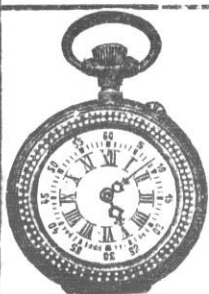
Najprimernejša darila po zelo znižanih cenah!

74 52-37

Prva delavnica ur ter trgovina z zlatnino in srebrnino

Ivan Levičnik

urar in trgovec v Kranju

Cenejšje kakor po cenikih! Ne kupujem od prekupcev! Sprejem in izvršim vsa popravila natančno, solidno in po najnižjih cenah. — Istotako sprejem vsakovrstno zlatnino in srebrnino v popravilo. — Posebno se priporočam v nakup ženinom in nevestam. — Priložnostni nakup!

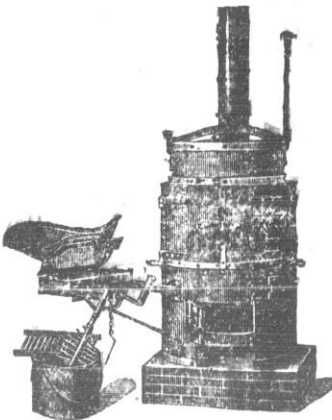
'TITANIA'

brzoparilnik za živinsko krmo!

je čisto iz kovanega železa in železne pločevine, zaradi tega nepokvarljiv. — Nenavadno hiter razvojček pare. — Pošljamo na poskušnjo. — K brzoparilnikom pošiljamo na željo priprave za kuhanje žganja.

Titania-Werke, Wels 191, Zg. Avstr.

Največja specialna tovarna parilnikov na Avstro-Ogrskem.

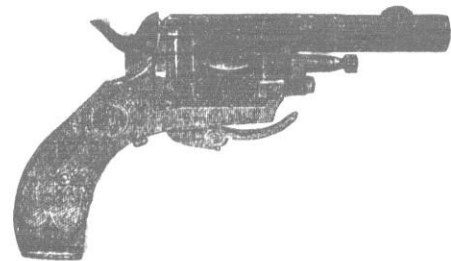
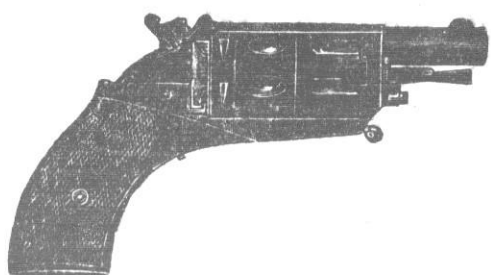
'TITANIA'

Vsako kurivo porabljivo. 75% prihranjenega kuriva. Iščejo se zastopniki. Zahtevajte cenike!!

Glavno zastopstvo za Štajersko 6-4 in Kranjsko: 243

FRANCASEN

Gradeo Mariengasse šte. 22.

Puške

svetovnoznane puškarne Peter Werniga, Borovlje, od kojega imam samoprodajo za Gorenjsko, nadalje

samokrese

in razne lovske potrebščine priporoča v veliki izbiri in po nizkih cenah

veletrgovina Peter Majdič „Merkur“ v Kranju.

272 52-2 Higijenski urejena

Največja snažnost!

BRIVNICA

Valentin Rozman, Kranj hiš. šte. 106, nasproti župne cerkve.

Prodaja najboljših sredstev za negovanje in barvanje las, negovanje kože in zob, toaletnih mil, parfumov, šminke za gledališke odre, lasničarskih izdelkov, krepa, podložkov i. t. d.

Tečna postrežba!

Dva spretna črkostavca

takoj **stalno** sprejme ^{250 6}
„Tiskovno društvo“ v Kranju.

J. Zmet

stavbna tvrdka

izvršuje praktične načrte in proračune ter daje strokovna mnenja. Ob poverbi stavbe brezplačno.

Kranj hiš. štev. 37.

J. Mravlje

krovec streh

edini v kranjskem okraju, se priporoča sl. občinstvu za pokrivanje in prekrivanje streh s strešnikom, naravnim in umetnim škrljem. Zmerne cene.

Delo solidno. ^{275 5-2}

„Slovenska Straža v Ljubljani“

želi imeti v vsaki občini po vsem Slovenskem zanesljivega človeka, ki bi sodeloval ^{240 12-4}
pri „ljudskem zavarovanju“.

Zagotovljen je dober in trajen zaslužek.

Ponudbe pod „Ljudsko zavarovanje“ na „Slovensko Stražo“ v Ljubljani.

Res lepa je cerkev, veža ali kuhinja le tedaj, če ima ličen in

trpežen tlak

kakršnega izdelujeta v mnogih vzorcih

Zajec & Horn v Ljubljani.

Izdelovanje stopnic, cevi. ^{249 6}

Asbestni škrlj „Zenit“.

Lepi prostori

na Glavnem trgu v Kranju, pripravi za trgovino, se dajo v najem od 1. novembra t. l.

Več pove upravništvo „Gorenjca“. ^{237 9}

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

^{170 52-21} **Avgust Drelse**

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Jakob Košmerlj

edina slovenska tvrdka te vrste

v Trstu, ulica St. Martici 11.

Telefon 49 VIII. — Čekovni račun c. kr. pošt. hran. št. 121.805.

Priporočam slavnemu občinstvu veliko zalogo kave, čaja, južnega sadja i. t. d.

Postrežba točna in solidna. ^{113 23}

Na deželo pošiljam preste vožnje po povzetju po železnici in v zavitih po pošti.

Cenik izhaja štirikrat na leto.

247 6

Prospekti brezplačno!

Vijolina s tipkami in lokom! — Najlepša godba za cerkveni kor (orkestralne maše), za izobraževalna društva (n. pr. igranje med posameznimi dejanji predstav) je brez dvombe

klavijolinski kvartet

(2 klavijolini, 1 klavijola, 1 klavičel). Pa tudi pri pouku petja v šoli in kot domačo godalo, zlasti v spremstvu klavirja, harmonija ali citer je klavijolina nenadomestljiva. Vsakdo postane v 14 dneh perfektni vijolinist. To priznajo vsi, ki so se seznanili поблиže s tem godalom.

Tvornica klavijolin

Bajde & Komp.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 73.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu v mestu in na deželi najljubneje naznanjam, da

izvršujem sedaj zopet sam

^{276 2-2}

gostilničarsko obrt

ter da točim najboljša vina in pivo. Imam vedno na razpolago mrzla in gorka jedila. Slavno občinstvo me pozna že od prej kot gostilničarja, vsled tega upam, da mi bode tudi sedaj obilo naklonjeno, za kar se najljubneje priporočam ter beležim

z odličnim spoštovanjem

Lovro Rebolj.

Zelo važno!!
Za vsakogar je neprecenljive vrednosti zdrav želodec, v dosego tega je pa glavni pogoj redno prebavljanje.

želiščni liker „Ilirija“
je najboljšo sredstvo za dobro prebavo in krepčilo. Samo en poizkus in prepričali se bode o izvrstni kakovosti in njenem učinku. Pristni samo z imenom

„Ilirija“ in tvrdko Franc Berjak, Kranj.

94 52-34

Zahtevajte izrecno povsod pod tem naslovom!

Varstvo proti požarom!

Najboljše strešno krilo je asbestni škrlj

„ZENIT“

Popolnoma varen v ognju, ne eksplodira kakor drugi konkurenčni izdelki. Štirikrat lažji od opeke. Ceneji kakor vsak drugi škrlj. **Zajec & Horn, betonsko podjetje, Ljubljana, Dunajska cesta 73.** Samozastop za kranjski in tržiški sodni okraj. ^{248 6}

Franc Dolenz v Kranju.

Ceniki, vzorci in proračuni brezplačno.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po **4 1/4 %**

brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici **polletno**. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila

občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v

4 1/2 %

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila

v zastavnih listih po

4 1/2 %

128 52-27

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje **lombardna posojila**. Prodaja lastne **pupilarne varne komunalne zadolžnice** in zastavne liste.

Banka je **pupilarno varen zavod** ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure do poldne do 1. ure popoldne.